

Фізичне виховання в цій школі базувалося як на роз'ясненні його доцільності, так і на особистому прикладі вихователів. Сучасники Вітторіно згадували: «Заради свого здоров'я він багато приділяв часу тілесним вправам. Йому подобалося змагатися в стрибках, грати в м'яча, бігати, тому що такі вправи зміцнювали і тіло, і розум. Після фізичної перерви він з більшою готовністю повертався до навчальних занять» [1, с. 278].

Отже, фізичне виховання у «Будинку радості» не зводилося лише до спортивної («античної») гімнастики. Організовувалися спортивні ігри, дітей навчали фехтуванню, стрільбі з лука. У них виховували силу, спроможність зносити біль і незручності. Вітторіно да Фельтре звертав увагу на виконання фізичних вправ за будь-якої погоди. Також організовував змагання з бігу та стрибків на свіжому повітрі. Окрім цього, учні займалися ще їздою верхи, боротьбою, гімнастикою, танцями. Ці заняття були спрямовані на розвиток гнучкості, спритності, краси та грації рухів.

На нашу думку, рухливості дітей і фізичному розвитку приділялася також особлива увага, оскільки це було обумовлено історичною епохою. Багато хто із його вихованців у майбутній кар'єрі обирали фах військового. Добра фізична підготовка була основою для цього [2].

Педагоги-гуманісти вчили дітей цінувати здоров'я, розумно користуватися ним, зміцнюючи тілесні й душевні сили не лише фізичними вправами, але й раціональним харчуванням, дотриманням режиму праці та відпочинку, відмовою від шкідливих звичок тощо.

Принципи навчання да Фельтре, що враховували взаємозв'язок розумового і фізичного виховання, перейняли багато інших італійських педагогів. Таким чином, педагогічна діяльність Вітторіно да Фельтре сприяла подальшому розвитку ідей фізичного вдосконалення людини у змісті виховання.

Список використаних джерел:

1. Вітторіно да Фельтре в свідельствах учеників і сучасників. М: Російська політична енциклопедія (РОССПЭН), 2007.
2. Данте А. Малі твори. – М., 1986 Італійський гуманіст і педагог.
3. Міжуєв П. Г. Головні моменти в розвитку західноєвропейської школи. Хрестоматія по історії педагогіки / Сост. І.Ф. Свядковський. – М., 1936. – Т. 1. – С. 105-107.
4. Салимова К. І., Безрогов Б. Г. Гуманістическа думка, школа і педагогіка епохи середньовіччя і початку Нового часу (дослідження і матеріали): Сб. наук. тр. / К. І. Салимової, Б. Г. Безрогова. – М.:1990. – 200 с.

Сірант Н.П.

асистент,

*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Удосконалення музичної освіти вимагає від нас постійного підвищення її якості, оновлення змісту і організаційних форм, а також є найважливішим чинником інтеграції інноваційних технологій, спрямованих на підвищення результативності навчання.

Пошук удосконалення шляхів естетичного виховання засобами музики завжди був і залишається предметом музично-педагогічних наукових досліджень. Значний внесок в успішне вирішення проблеми музично-естетичного виховання у загальноосвітніх школах і позашкільних закладах зробили видатні вчені-педагоги О. Апраксина, Б. Асаф'єв, П. Блонський, Н. Брюсова, Д. Кабалевський, В. Сухомлинський, В. Шацька, С. Шацький, Б. Яворський та інші в розвитку духовного потенціалу особистості – О. Олексюк, М. Ткач, Г. Шевченко.

Мета статті – охарактеризувати вплив дитячої музики на музично-естетичне виховання дітей у початковій школі.

Естетичне почуття, яке виникає при сприйнятті чи виконанні музики, є ознака формування музично-естетичного смаку. Про розвиненості музичного смаку говорить те, яку музику і як глибоко сприймає дитина. Формувати справжній музично-естетичний смак можливо лише із зосередженням величезної уваги слухання, сприйняття музики дитиною. Починати становлення процесу музичного сприйняття у здобувачів слід з чуттєвого аспекту, з пробудження емоцій, формування емоційної чуйності як частини музично-естетичної культури. Діти повинні поступово знайомитися з різними жанрами, стилями, виразністю музики, вивчати творчість композиторів. Учитель дає необхідні музично-естетичні уявлення, систематично поповнюючи коло вже наявних знань, тим самим він має на меті виховання естетично розвиненого слухача музики, що володіє певною мірою сформованим музично-естетичним смаком.

Формування музично-естетичних смаків дитини – це процес складний і вимагає від учителя об'єктивності і власних музичних поглядів.

Основні методи естетичного виховання можна об'єднати в такі групи:

1. Методи і прийоми формування елементів естетичного сприйняття, оцінок, смаків, почуттів, інтересів і т.д. Наприклад, слухання музичного твору, розглядання ілюстрації, бесіди і т.д.

При використанні цієї групи методів педагог повинен пам'ятати, що естетичне сприйняття можливе лише при відносній незалежності людини від матеріальних нестатків, потреб, що необхідний особливий настрій на сприйняття естетичного, особливу очікування емоційного впливу, спрямованість уваги на естетичні якості об'єкта, опора на емоції та почуття з спонуканням до співпереживання.

2. Методи, спрямовані на залучення дітей до естетичної та художньої діяльності, на розвиток їх умінь і навичок художньо відтворювати навколишній, освоювати елементарні засоби художньої виразності в залежності від виду мистецтва: музики, малювання, співу, танцю, ліплення, аплікації, художнього слова. Це можуть бути поєднання різних наочних, практичних і словесних методів і прийомів.

3. Ця група методів і прийомів спрямована на розвиток естетичних і художніх здібностей, творчих умінь і навичок дітей. Ці методи передбачають необхідність створення пошукових, «проблемних» ситуацій, диференційованого підходу до кожної дитини з урахуванням її індивідуальних здібностей. Конкретні прийоми будуть дещо відрізнятися в залежності від того, зв'язуються чи вони тільки з сприйняттям або відтворенням, виконавством або творчістю. Таким чином, дитина вчиться думати, шукати, пробувати, знаходити рішення. Творчі зусилля дітей направляються на пошуки в художній діяльності нових засобів, варіантів, комбінацій. Методи, які

використовуються на заняттях, при цьому носять характер управління діяльністю дітей.

Розвиток естетичного сприйняття неможливий без збагачення здобувачем естетичними враженнями, без формування у них емоційного, особистого ставлення до творів, що сприймають. Необхідно виховувати в дітей емоційну чуйність, звертати увагу на прекрасне в навколишньому житті та побуті, у творах мистецтва. Цінність естетичних почуттів і переживань має полягати не в кількості, а в їх глибині і стійкості. Глибоке почуття має визначити всю поведінку і діяльність людини, має свідчити про цілісність його натури, принциповість і ідейну спрямованість. Необхідно привчати дітей чути в музиці передусім почуття, думки, настрої, характер людини, доводити їм, що попри всю різноманітність музики її мета полягає в передачі почуттів людини, її особистісного ставлення до дійсності. Таке акцентування на психологічному і естетичному змісті музики має позитивно позначитися на розвитку музичного сприймання школярів. Від розвитку її емоційного внутрішнього світу, безмежної фантазії, уяви, уваги, від формування системи естетичних знань і вмінь має залежати ефективність естетичного виховання особистості.

Якщо молодші школярі в переважній більшості відзначаються готовністю до емоційного контакту в умовах ігрової діяльності на уроках музики, то учителі не завжди відрізняються умінням використати елементи музично-ігрової драматизації. Тому такий факт, як емоційність учителя початкових класів, має бути одним із найважливіших у процесі активізації емоційно-оцінювального мислення молодших школярів. Завдяки емоційності учителя, здатного до відповідних контактів з учнями, мають сформуватися спонукальні механізми до пізнавальної активності і самостійності молодших школярів. У разі відсутності емоційного контакту учителя і учнів, сформується лише інтелектуальні навички, але не спонукальні механізми інтелектуальної діяльності учнів.

Ознаки незаперечного авторитету у царині музичної творчості за свій особливий внесок до національної культурної скарбниці ще за своє життя отримав М. Лисенко. Як єдина лінія історично детермінованого романтизму в творчості сприймається українська композиторська традиція від М. Лисенка, С. Людкевича, Б. Лятошинського, Л. Ревуцького до В. Сильвестрова, М. Скорика, Є. Станковича і далі. М. Лисенку не тільки вдалося створити свій особливий стиль у музичній творчості, що виростає з національного фольклору і є ніби його майстерним органічним продовженням, не тільки започаткувати професійну музичну освіту і українську композиторську школу і підняти значення української народної творчості на високий щабель. М. Лисенко став більш ніж музикант: він виріс у Громадянина, виразника надій та сподівань українського народу. І в цьому він закономірно порівнюється з І. Франком та Т. Шевченком. Основною проблемою, що стояла перед М. Лисенком, було здійснення перелому величезної ваги: створення національної музичної школи, втілення в музиці народності, піднесення музики до рівня передової, утвердження реалізму як провідного методу творчості. Основні зусилля М. Лисенка були спрямовані на творче засвоєння типових національних образів і мови української народної пісні [4, с. 330].

При слуханні дитячої опери М. Лисенка «Зима і весна» важливо, щоб учні відчували естетичну красу відображення народного пантеїстичного сприйняття природи з персоніфікацією різних її явищ, що виступають як живі істоти в основі сюжету. Яскравий народний колорит музики опер, формують його

світогляд на засадах поваги до національного мистецтва, національної самобутності та художньої значущості. Навіть фантастичні герої казкових опер мають реальні людські риси, а їхні вчинки такі ж природні, як вчинки живих людей. Без осмислення власної історичної долі національна свідомість розмивається та розкладається, і такий народ рано чи пізно приречений зійти з історичної арени. Тому першочерговим завданням початкової музичної освіти є виховання нового покоління в Україні з національним складом мислення.

Естетико-виховний потенціал української музики полягає у високій духовності та гуманістичній спрямованості її художніх образів (у романтичного оспівування героя-борця за національне визволення); у використанні широкої палітри національно-стильового та жанрового формотворення з опорою професійної музики на фольклор. Близькість інтонаційно-ладових барв національно-естетичному сприйманню учнів, мелодична орієнтація виражальних засобів, притаманна кращим зразкам вітчизняної музики, становлять музично-ментальне підґрунтя розвитку естетичної культури майбутніх громадян України. Заглиблення в інтонаційний лад музики дозволяє дітям відчувати особливості художнього сприймання світу конкретним народом, психологічні риси, типові характери його героїв, характерні «слова – речення» музичної мови даного народу.

Розучування пісень корисне і для формування співацьких навичок звучання. Крім того, пісні, мабуть, більше, ніж все інше, можуть бути використані в побуті: дитина проспівує їх, заколисуючи молодшого братика або сестричку. Виховне значення мають пісеньки. Вони допомагають сформувати естетичний смак, виховати любов до української мови, сприяють розвиткові дитячої творчості.

Список використаних джерел:

1. Гавриловец К.В. Морально-естетичне виховання школярів. / К.В. Гавриловец – Мінськ, 1988. – С. 24-27.
2. Ольховський Ю. Нарис історії української музики / Ю. Ольховский. – К.: Муз. Україна, 2003. – 512 с.
3. Кушвеава М. Основи естетичного виховання / під. ред. М.А. Кушвеава. – М., 1986. – 125 с.

Скорозвон К.В.

студент;

Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИЦАРСЬКОГО ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ЗМІСТУ КУРТУАЗНОЇ ЛІТЕРАТУРИ XII-XV СТ.

У XI-XII ст. з'явилася необхідність в новій ідеології. У більш ранні століття, коли феодальні відносини ще тільки встановлювалися, причому нерідко за допомогою грубої військової сили, від лицарів були потрібні лише